

تخم پنگوئن امپراتور

نویسنده: مارتین مکنیز

تصویرگر: جین چاپمن

راهنمای خواندن و فعالیت‌های کتاب

تخم پنگوئن امپراتور

تخم پنگوئن امپراتور

نویسنده: مارتین جنکینز
تصویرگر: جین چاپمن
برگردان: پارسا مهین پور، نسرین وکیلی
انتشارات: مبتکران
گروه سنی: ۹ تا ۱۲ سال

درباره‌ی کتاب

تخم پنگوئن امپراتور، درباره‌ی راز زندگی پنگوئن‌های امپراتور است. در این کتاب کودکان با یکی از موجودات شگفت‌انگیز و تقسیم وظایف میان پدر و مادر خانواده‌ی پنگوئن‌های امپراتور آشنا می‌شوند. خواندن این کتاب فرصت خوبی را برای گفت‌وگو با کودکان و تشویق آن‌ها به پژوهش فراهم می‌کند.

فعالیت‌های پیش از بلندخوانی

آشنایی با تقویم

هدف: شناخت ابزار، بالا بردن دانش کودک
آنچه نیاز دارید: تقویم (دیواری یا رومیزی یا جیبی یا سررسیدنامه)

کودکان را به چهار گروه تقسیم کنید.
نام چهار فصل را روی برگه‌هایی بنویسید و تا کنید.
هر گروه برگه‌ای را بدون دیدن نام فصل بردارد.
هر گروه اطلاعات کلی درباره‌ی فصلی که برگه‌اش را برداشته بدهد: چندمین فصل سال است، ماه‌های فصل را نام ببرد.

اعداد ماه‌ها در تقویم را بگویند (برای مثال اردیبهشت، ماه دوم است و در ذکر تاریخ با عدد ۲ مشخص می‌شود)، تعداد روزهای ماه را بگویند، درباره‌ی آب و هوای فصل صحبت کند و ... هر گروه ماه‌های فصلش را روی تقویم نشان دهد. توجه کودکان را به ماه‌های میلادی و قمری که در تقویم نوشته شده‌اند، جلب کنید. از کودکان بخواهید ماه‌های فصل‌شان را در تاریخ‌های میلادی و قمری بگویند. به ترتیب روی تخته نام ماه‌های قمری و میلادی که هر یک از گروه‌ها می‌گویند را در دو ستون بنویسید. سپس از هر گروه بخواهید با دقت در تقویم تعداد روزهای هر ماه را بیابد و روبه‌روی نام هر یک از ماه‌ها تعداد روزش را نیز بنویسید. به زبانی ساده برای کودکان توضیح دهید که ماه‌های قمری بر اساس شکل ماه تعیین می‌شوند و هر یک ۲۸ روز دارند و ماه‌های شمسی بر اساس موقعیت خورشید و ... از کودکان بخواهید با جمع روزهای هر ماه تعداد روزهای سال میلادی و قمری را پیدا کنند. بنا بر سطح کلاس و علاقه‌مندی کودکان می‌توان درباره‌ی مفاهیم دیگری مانند ثابت نبودن مناسبت‌های تاریخ قمری در تقویم خورشیدی، مبنای نام‌گذاری تقویم‌ها (هجرت، میلاد حضرت عیسی) و نکات دیگر درباره‌ی تقویم توضیحاتی به کلاس داد.

شناخت فصل‌ها

هدف: بالا بردن دانش کودک، درک چرایی تغییر فصل

آنچه نیاز دارید: دو گلوله

کاموا، دو میل بافتنی (انتخاب

میل بافتنی و گلوله‌ی کاموا تنها

بر مبنای در دسترس بودن این

ابزار بوده است. می‌توانید از

هر جسم کروی و هرگونه

شیء مشابه میل بافتنی نیز برای انجام این فعالیت استفاده کنید.)

برای کودکان درباره‌ی چرخش زمین به دور خودش و به دور

خورشید توضیح دهید.

یک میل بافتنی را در یکی از گلوله‌های کاموا فرو کنید و از یکی

از دانش‌آموزان بخواهید آن را به طور ثابت نگه دارد (در این

مرحله به ثابت بودن خورشید و ستارگان اشاره کنید).

به همین ترتیب گلوله‌ی

دیگر را به میل بعدی

بزنید. تکه‌ای نخ به رنگی

دیگر را دور این گلوله‌ی

کاموایی ببندید و برای

بچه‌ها توضیح دهید که

این گلوله همانند کره‌ی

زمین است و خط میانی

آن مانند خط استوا زمین

را به دو نیم‌کره‌ی شمالی و

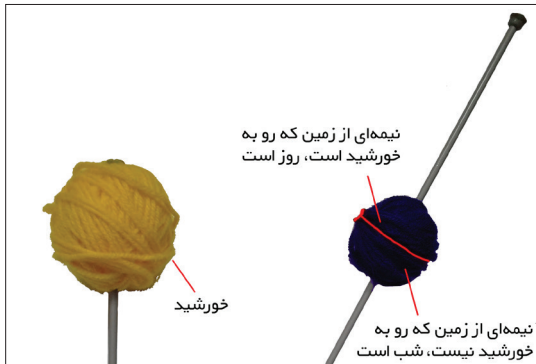
جنوبی تقسیم می‌کند.

از یکی دیگر از دانش‌آموزان بخواهید کره‌ی زمین را در کنار

خورشید ننگه دارد.

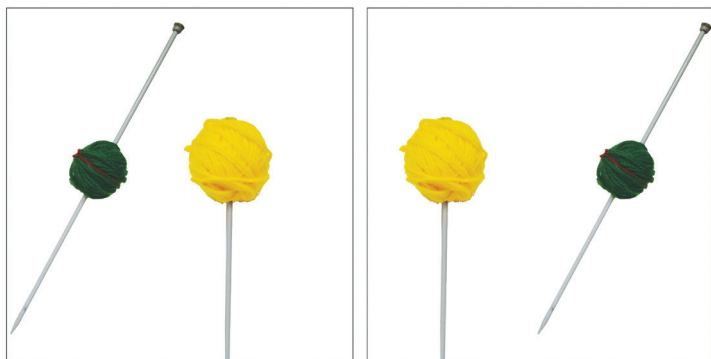
ابتدا با چرخاندن زمین دور محور خودش و نشان دادن قسمتی از زمین که رو به خورشید است، برای دانش آموزان توضیح دهید که نیمی از زمین روز است در حالی که در همان لحظه نیمه‌ای که رو به خورشید نیست در شب به سر می‌برد.

توجه: در همین قسمت به این نکته توجه داشته باشید که محور فرضی زمین قائم نیست و نسبت به خورشید زاویه دارد. حال از دانش آموزی که میله‌ی زمین را ننگه داشته بخواهید دور خورشید بگردد و در همین حال برای دانش آموزان توضیح دهید که با چرخش زمین به دور خورشید سال به وجود می‌آید. هنگامی که دانش آموز در حال چرخاندن زمین دور خورشید است، تأکید کنید که همواره میل بافتنی - که همان محور زمین است - را در زاویه‌ی مایل نسبت به محور خورشید ننگه دارد. سپس برای دانش آموزان توضیح دهید که همین مایل بودن محور زمین است که باعث به وجود آمدن فصل‌ها می‌شود. برای مثال هنگامی که نیمکره‌ی شمالی به خورشید نزدیک‌تر است، گرمای بیشتری از خورشید دریافت می‌کند و فصل تابستان است. سپس با گذشت شش ماه، مدار زمین نسبت به خورشید

به شکلی قرار می‌گیرد که نیمکره‌ی شمالی از خورشید دورتر می‌شود و در این زمان فصل زمستان از راه رسیده است. حال از دانش‌آموزان بپرسید که هنگامی که در نیمکره‌ی شمالی تابستان است، نیمکره‌ی جنوبی در چه فاصله‌ای نسبت به خورشید قرار دارد و چه فصلی است. با تکرار چندین و چند باره‌ی مسیر حرکت زمین به دور خورشید و جلب توجه دانش‌آموزان به فاصله‌ی زمین و خورشید، چگونگی تغییر فصل‌ها و چرایی تفاوت فصل‌ها در نیمکره‌ی شمالی و جنوبی را برای دانش‌آموزان روشن کنید.

توضیح عکس: در تصویر سمت راست، نیمکره‌ی شمالی از خورشید دورتر و نیمکره‌ی جنوبی به خورشید نزدیک‌تر است. پس در این هنگام از سال نیمکره‌ی شمالی در فصل زمستان و نیمکره‌ی جنوبی در فصل تابستان به سر می‌برند. با گذشت شش ماه زمین به طرف دیگر خورشید می‌رود و نیمکره‌ی شمالی به خورشید نزدیک و نیمکره‌ی جنوبی از خورشید دور می‌شود (تصویر سمت چپ). در این زمان در حالی که در نیمکره‌ی شمالی تابستان است، نیمکره‌ی جنوبی در زمستان به سر می‌برد.

فعالیت‌های هنگام بلندخوانی

انتخاب فعل درست برای جمله

هدف: پذیرش خطاهای دیگران، بالا بردن حساسیت کودکان نسبت به کاربرد واژه‌ها و فعل‌ها در کتاب‌هایی که می‌خوانند آنچه نیاز دارید: تخته سیاه و گچ (وایت‌برد و ماژیک)

هنگامی که به صفحه‌های ۷ و ۸ کتاب رسیدید، پیش از آغاز خواندن، از کودکان بخواهید ابتدا به پرسشی پاسخ دهند. روی تخته جمله‌ی ناتمام زیر را بنویسید:

پنگوئن پدر تخم را روی پاها و زیر شکم نگه ...

از کودکان بخواهید فعل درست را برای جمله انتخاب کنند.

سپس به بلندخوانی ادامه دهید و این دو صفحه را بخوانید. جمله‌ی دوم در صفحه‌ی ۸، فعل نادرستی را برای این جمله به کار برده است. کسی که کتاب را می‌خواند هنگام بلندخوانی برای کودکان باید از فعل درست استفاده کند. اما پس از رسیدن به انتهای صفحه، توجه کودکان را به جمله‌ی نوشته‌شده در کتاب جلب کنید و از کودکان بخواهید مشکل آن را بگویند.

به شکلی کوتاه و گذرا، به این موضوع اشاره کنید که انسان در انجام هر کاری ممکن است دچار خطاهایی بشود و به شیوه‌ی بارش فکری از کودکان بپرسید هنگامی که با چنین خطایی مواجه می‌شوند، چه کارهایی می‌توانند انجام دهند. می‌توان به عنوان فعالیت پس از خواندن از کودکان خواست که به صورت دسته‌جمعی و با همفکری یکدیگر نامه‌ای به ناشر بنویسند و اصلاح اشتباه صورت‌گرفته را از ناشر درخواست کنند.

با توجه به این‌که در میانه‌ی بلندخوانی این فعالیت را انجام می‌دهید، زمان زیادی به آن نپردازید و به کتاب بازگردید.

یادآوری آموخته‌های کودکان از فعالیت‌های پیش از بلندخوانی

با رسیدن به صفحه‌ی ۱۰ و پس از خواندن جمله‌ی: «پنگوئن‌های امپراتور ماده در ماه می یا ژوئن...»، از کودکان بپرسید ماه‌های می و ژوئن در چه فصلی از سال قرار دارند. در آن هنگام در محل زندگی شما، چه فصلی است و آب‌وهوا چگونه است؟ در قطب جنوب چه فصلی است؟

فعالیت‌های پس از بلندخوانی

بازی پنگوئنی

هدف: تقویت مهارت‌های حرکتی، افزایش احساس مسئولیت آنچه نیاز دارید: توپ یا سنگ‌های کوچک

از کودکان بخواهید هر یک توپ، سنگ یا هر چیز گرد که در دسترس دارند (به اندازه‌ی میچ دست) با خود به مدرسه بیاورند. بچه‌ها را به فضای آزاد ببرید.

از هر یک بخواهید تصور کند پنگوئن امپراتور پدر است و توپ کوچک نیز تخمی است که باید از آن نگهداری کند و بدون این که توپ روی زمین بیفتد، آن را روی پاهایش جابه‌جا کند. در حالی که بچه‌ها تلاش می‌کنند توپ را روی پای خود نگه دارند، با آن‌ها در مورد احساس‌شان گفت‌وگو کنید:

- چه حسی دارید؟
- آیا فکر می‌کنید کاری که پنگوئن امپراتور می‌کند، کار آسانی است؟
- آیا شما هم می‌توانید از چیزی با این همه تلاش نگهداری

کنید؟

- فکر می‌کنید هنگامی که بچه پنگوئن از تخم بیرون می‌آید، پنگوئن پدر چه حسی دارد؟

نقش پدر و مادر در خانواده

هدف: از بین بردن کلیشه‌های ذهنی، تقویت قدرت بیان، تشویق به اندیشیدن

نخست از کودکان بخواهید داستان را با واژگان خودشان بازگو کنند. توجه کنید که در بازگویی، به شخصیت‌های اصلی داستان یعنی پنگوئن پدر، پنگوئن مادر و جوجه و رویدادهای اصلی داستان مانند ترک کردن مادر و سپردن تخم به پدر اشاره کنند. این کار به شما امکان می‌دهد درک کودکان از مفاهیم کلیدی متن را ارزیابی کنید. همچنین کمک می‌کند کودکان یک بار دیگر اطلاعاتی را که از متن به دست آورده‌اند، مرور کنند.

این کتاب فرصت خوبی برای گفت‌وگو درباره‌ی نقش‌های جنسیتی با کودکان فراهم می‌آورد.

از کودکان درباره‌ی کارهایی که پدر آن‌ها در خانه بر عهده دارد و کارهایی که مادرشان در خانه انجام می‌دهد، بپرسید. آیا به نظر آن‌ها برخی کارها مردانه و برخی کارها زنانه هستند؟ آیا به نظر آن‌ها یک مرد می‌تواند آشپزی کند، بچه نگه دارد، ظرف بشوید؟ آیا یک زن می‌تواند مدیر یک اداره، رئیس یک کارخانه، یا راننده‌ی یک تریلی باشد؟

اکنون تعریفی ساده از کلیشه روی تخته بنویسید:

«کلیشه، تصویری قالبی، تکراری، یک‌بعدی و محدود از انسان‌ها بر اساس جنس، نژاد، سن و شغل آن‌هاست.»
(می‌توانید این تعریف را بر اساس سن و درک کودکان ساده‌تر کنید.)

اکنون کودکان را گروه‌بندی کنید.

از هر گروه بخواهید درباره‌ی تجربه‌های خودشان در این زمینه گفت‌وگو کنند و برای نشست بعدی پژوهشی گروهی درباره‌ی کلیشه‌های جنسیتی در کتاب‌های درسی، کارتونها، فیلم‌ها یا داستان‌هایی که می‌خوانند، بنویسند.

از کودکان بخواهید شعری با عنوان «پدر من» بسرایند و در شعرشان به نقش پدر خود در خانواده اشاره کنند.

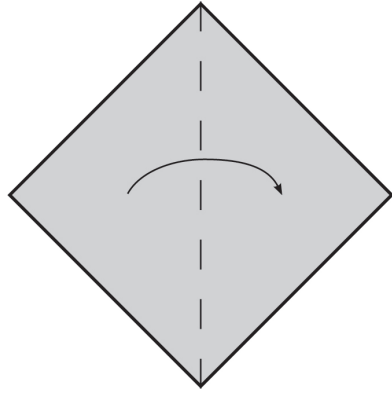

ساخت اورینگامی

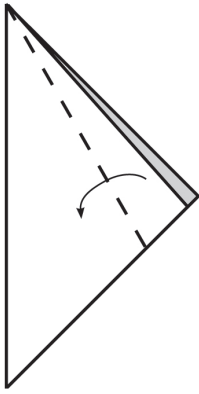
هدف: تقویت مهارت‌های دست‌ورزی
آنچه نیاز دارید: کاغذهای مربع شکل به تعداد کودکان، ماژیک
یا مدادشمعی سیاه

به هر یک از کودکان یک کاغذ مربع شکل که یک طرف آن سیاه است بدهید. اگر کاغذی که یک طرف آن سیاه باشد در دسترس ندارید، پیش از شروع کار از کودکان بخواهید با ماژیک یا مدادشمعی سیاه یک طرف کاغذ را رنگ کنند.

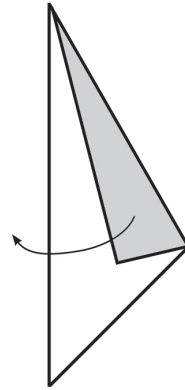

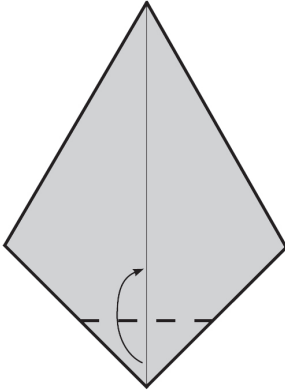
۱. کاغذ را از وسط تا کنید.

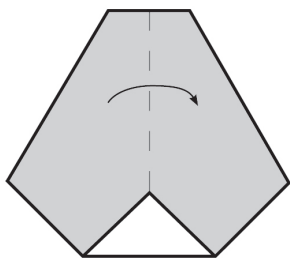
۲. دو تای دیگر در جهت مخالف بزنید.

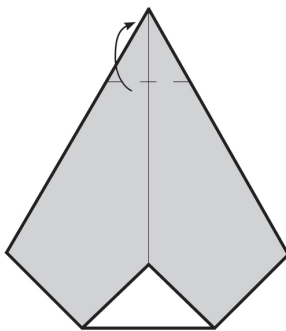
۳. تای وسط را باز کنید.

۴. از خطی در پایین به بیرون تا بزنید.

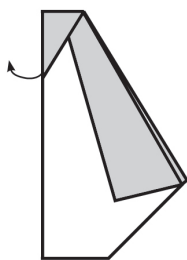
۶. دوباره از وسط تا
بزنیید .

۵. از خطی در بالا در جهت
مخالف تا بزنیید .

۸. پنگوئن

۷. کله را به سمت بالا بکشید .